

מדת התורה

שיעור חזק היומי בדרך קצרה

לע"פ מרן רבינו מנדל מאיר בר' משה דוד צוקול האדמו"ר מסוקלוב קוצק הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

74 פרשת וארא תשע"ד

גליון

יומא מט-נה

ודוחה שבת וטומאה ועושה תמורה, ויש חומרא בתמורה מוכח שהיא חלה גם על בעל מום קבוע ולא יוצאת לחלוין ליגדו וליעבד, וזבח לח על בעל מום, ולא מדובר כאן על זבח של יחיד כי אינו דוחה שבת וטומאה, אך אם מדובר בצבור א"כ איך עושה תמורה אלא מדובר כאן על פר שדוחה שבת וטומאה ויש בו תמורה שהוא נקרא קרבן יחיד, ורב ששת מעמיד שמדובר בפרו של אהרן שדוחה שבת וטומאה ועושה תמורה, שאם נאמר שמדובר כאן בפר שדוחה שבת וטומאה והכול קרבה התמורה אך תמורת חטאת אינה קריבה, אלא לומר שמדובר בפר, ותמורה הכונה שעושה שם תמורה, אך אינה קריבה, אך אם כן בזבח גם נאמר שם זבח, ושם זבח לא כותבים, שהרי כתוב בכרייתא הוה שתמורה חלה על בעל מום קבוע, ואם מדובר כאן בשם זבח זה לא חומרא בתמורה

דף נ"א כי יש זבח שחל על בעל מום ואסור בגזיה ועבודה כגון בכור ומעשר, אלא מדובר בזבח ממש ולא בשם זבח, ובתמורה מדובר גם על שם תמורה וההבדל הוא ששם תמורה היא אחת, ובזבח שם שניונים כגון בכור ומעשר

מה שרב ששת העמיד קרבן יחיד שדוחה שבת באילו של אהרן ולא העמיד בפסח יש לומר שהוא סובר שפסח לא שוחטים על יחיד, ולא העמיד בפסח שני שהוא סובר שאינו דוחה טומאה ורב הונא בר רב יהושע שאל מדוע פסח נקרא קרבן יחיד ותגינה נחשבת קרבן ציבור, שמה שהגינה באה באסיפה גם פסח הוא באסיפה, אך יש פסח שני שאינו בא באסיפה, ואין לפרו"ם פסח שני ידחה שבת וטומאה, וכן הוא בכרייתא שנתק"פ פסח שני דוחה שבת ולא טומאה כי האדם היה דחוי בגלל טומאה וא"כ מדוע שיעשה בטומאה, ודעת ר' יהודה שדוחה טומאה שכתוב ככל חוקת הפסח יעשו אותו והיה עדיף שיעשה עכשיו פסח בטוהרה, ואם לא זכה לכך יעשה בטומאה,

עמוד ב לכאורה יש להוכיח שהפר הוא קרבן יחיד, שכתוב אשר לו שמיא משלו ולא משל ציבור, ואין לומר שלא יביא מהציבור כי אינם מתכפרים בו אך יביא משל הכהנים שהם מתכפרים בו, לכן מדגישה התורה אשר לו ואם הביא משל ציבור לא יצא כי הפסוק שנה לעכב, ואף שהכהנים אינם שותפים בפר הוא מכפר עליהם כי רכשו של אהרן מופקר לאחיו הכהנים.

משנה הכה"ג הלך בהיכל עד שהגיע לבין הפרוכות שהבידלו בין הקודש לקדש הקדשים ובנינה היה אמה, ולר' יוסי היתה רק פרוכת אחת שכתוב והבידלה הפרוכת לכם בין הקודש ובין קדש הקדשים. **גמרא** רבנן סוברים שהפסוק של ר' יוסי נאמר על מקדש ראשון אך במקדש שני כיון שלא היתה אמה טרקסין בבנין כמקדש ראשון עשו בו פרוכות, מכיוון שחכמים הסתפקו באותה האמה אם קדושתה כלפינו או כלחוץ.

לר' יהודה הכה"ג הלך בין המזבח למנורה, ולר"מ הלך בין שולחן למנורה, ויש אומרים שהלך בין השולחן לכותל, ורב חסדא אומר שהרי שמיא אומרים זה דעת ר' יוסי שהיתה רק פרוכת אחת ופתחה היה בצפון, ור' יהודה סבר שהפתח היה בדרום, ור"מ סובר כר' יוסי אלא שהוא סובר שהשולחן היה מונח מהצפון לדרום, וא"כ השולחן מפסיק ואינו נכנס בנות, או שאפילו נאמר שהשולחן היה מונח בין מערב למזרח אך סובר ר"מ שאינו דרך כבוד של השכינה להגיע להדיא לפתח קדש הקדשים,

דף נ"ב ור' יוסי סובר שישיראל חביבים שאינם זקוקים לשליח, ור' יהודה לא סובר שיכנס בין המנורה לכותל כי יתכלכלו בגדיו מהכותל.

ר' נתן אומר שלא הכריעו חכמים באמה טרקסין אם הוא כלפינו או כלחוץ, ורבינא שאל מה המקור לזה, שאם נאמר שכתוב בפסוק והבית אשר בנה בנה שלמה לה' שישים אמה ארבו ועשרים רחבו, ושלושים אמה קומתו, וארבעים אמה היה הבית הוא ההיכל ולפני הדביר עשרים אמה אורך ועשרים אמה רוחב, ועשרים אמה קומתו, ולא יודעים אם האמה טרקסין היא מהמ' אמה של ההיכל או מהכ' אמה של קדש הקדשים, או שלא נחשב לא מההיכל ולא מקדש הקדשים, והפסוק החשיב רק את החלל שהרי בפסוקים אחרים מחשיבים את החלל בנפרד מהכתלים, שכתוב שההיכל היה ק' על ק' בגובה ק' וכותל האולם ה', והאולם י"א, כותל ההיכל ו', וארכו מ' אמה, ואמה טרקסין, וכ' אמה קדש הקדשים, כותל ההיכל ו', והתא ו', וכותל התא ו', ויש לומר שהספק הוא רק על הקדושה אם היא כלפינו או כלחוץ, וכמו שאמר ר' יוחנן שיוסף איש הוצל הסתפק בפסוק ודביר בתוך הבית מפנימה הכין לתת שם את ארון ברית ה', והספק הוא אם כוונת הפסוק ודביר בתוך הבית מפנימה הכין לתת שם, או שמפנימה הולך על הדביר שהוא נקרא מפנימה, אך במקום אחר אמר איש כי יהודה ישש' ה' מקראו ללא הכרע **עמוד ב** שאת, משקדים, ארון, וקם, ויוסף איש הוצל הוא יושב ההבלי והוא איש כי יהודה והוא איש בן גור אריה והוא איש בן גמליאל והוא איש בן מהללאל, ושמו הוא איש בן עקיבא, יש לומר שרק בתורה יש ה' פסוקים ובבבאי יש עוד אך בתורה יש לכאורה עוד פסוק כדברי רב חסדא על הפסוק וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות ויזבחו זבחים פרים ויש להסתפק אם העולות היו כבשים והשלמים פרים או שהכל היה פרים, ויש לומר שלא יסי בן יהודה לא היה ספק בזה.

משנה הפרוכת החיצונה היתה פרופה מהדרום לצפון, והפנימית מהצפון לדרום והלך ביניהן עד שהגיע לצפון, ובצפון הפך פניו לדרום והלך לשמאלו עם הפרוכת עד הארון ונתן עליו את המחתה בין הבדים, וצבר את הקטורת על הגחלים והתמלא הבית עשן ויצא ובא לדרך כניסתו התחלל תפלה קצרה בבית החיצון ולא האריך בל שלא להפחיד את ישראל. **גמרא** לכאורה המשנה מדברת בבית שני כי בבית ראשון לא היה פרוכת, אך בבית שני לא היה ארון, שכתוב שכשנגזו הארון נגזו עמו צננות המן צלוחית שמן המשחה ומקל אהרן ושקדיו ופרחיו וארגו שהביאו בו פלשתים ורוון לאלוקי ישראל, כמו שכתוב וכלי הזהב אשר השיבותם לו אשם תשימו בארגו מצדו שלחנתם אותו והלך, ויאשיהו גזגז את הארון, שראה שכתוב יולך ה' אותך ואת מלכך אשר תקים עליך, גזגז אותו וכתוב ויאמר לויים המבינים לכל ישראל, הקדושים לה' תנו את ארון הקודש בבית אשר בנה שלמה אין לכם משא בכתף, עתה עבדו את ה' אלוהיכם ואת עמו ישראל, ואמר ר"א שלומדים גזיזה שזה שמה שמן היה בו, ודורות דורות שצלוחית שמן המשחה היתה בו, ומשמרת משמרת שרק אהרן היה בו, ויש לומר שהמשנה דברה בבית שני, והגיע לארון הכוונה למקום ארון.

המשנה אומרת צבר את הקטורת על גבי גחלים, וזה כמ"ד שצובר את הקטורת, ויש בכרייתא שצוברה פנימה שהיא חוצה ממנו, ויש מ"ד שצובר חוצה שהיא פנימה ממנו

דף מט הכרייתא אומרת להדיא, שזו אונן שיכור ובעל מום יושב ושמאל, פוסל בקבלה הולכה זוריקה, ואמנם רב ששת בעצמו הקשה מהכרייתא הוה שהוא אמר למתורגמן של רב חסדא שישאל אותו האם הולכה פוסלת בזר, ואמר לו שכשירה, ורב חסדא הביא ראיה מהפסוק וישחטו הפסח ויזרקו הכהנים מידם והלויים מפשיטים, ורב ששת הקשה מהכרייתא הוה שזר פסול בהולכה וכן יושב ושמאל, וצריך לומר שאחר שמענה הקשה ממנה לרב חסדא. ואין להקשות מהפסוק של רב חסדא שיש לומר שרק עשו מעשה איצטבא להחזיק הדם.

רב פפא הסתפק אם אחר חפן ונתן לחפניו, אם יש דין של מלא חפניו או שצריך גם ולקח והביא.

ריב"ל הסתפק אם חפן הכה"ג ומת, אם אחר יכול להכנס בחפניתו, ואמר על זה ר' חנינא ששאלה זו שאלת הראשונים, ומשמע שר' חנינא צעיר מריב"ל, אך במקומו אחר אמר ריב"ל שר' חנינא התייב בשבת בשבט שלימים, ולשנות ודאי מותר, שהמשנה אומרת שכל המשקים אדם שותה, אלא ר' חנינא התייב לשחוק ולשנות שלימים, ואמנם כשיש סכנה ודאי מותר, ובלי סכנה ודאי אסור, אלא באמת היה סכנה והספק היה אם שלימים מרפאים ומותר לשחוק, או שאינם מרפאים ואסור לחלל שבת בכך, ור' חנינא היה בקי בפרפאות כמו שהוא אמר שמעולם לא שאל אותו אדם על מכת פרדה וזו המכה ראינו אנשים חיים אחר מכת פרדה, אלא הכוונה שלא שאלוהו על מכת פרדה והמכה נרפאה, ומה שרואים שנרפאת מכת פרדה היינו בפרדה רגילה אך כשהיא אדומה וראשי רגליה לבנים, לא מתרפאת המכה, ובכ"ז רואים שר' חנינא גדול מריב"ל, וצריך לומר שר' חנינא אמר על ריב"ל שהיה קטן ממנו ששאלוהו כשל ראשונים, אך לכאורה ר' חנינא עצמו חלק על כך, שהוא אמר לענין פר לא בדמו של פר שאין אחר יכול להכנס בדם ששחט כה"ג אחר, ועוד אמר ר' חנינא שאם חפן קטורת קודם שחטיה לא עשה כלום, וא"כ ודאי לא יכול להכנס בחפניתו של ראשון, אלא ר' חנינא התכוון לומר לריב"ל שמשאלתך משמע שאהה סובר שיכול להכנס בדמו של פר, וזו שאלה טובה.

רב פפא אומר שאם יכול חפן טוב, א"כ אחר יכול להכנס במה שחפן הראשון, שהרי היא קיימת, והספק הוא אם לא אומרים שחפן וחוזר וחופן, ורב הונא בר רב יהושע אומר להפך שאם לא חפן וחוזר וחופן לא יכנס בחפניתו שמה יחסר או יתיר, אך הספק הוא אם לא וחוזר וחופן, ויצו להביא ראיה מהמשנה שאומרת וכן היתה מדה א"כ כמו שכן מדה בתוך כך מדה בפנים ולא חופנים טוב, ויש לדחות שאם רצה לעשות מדה ממנה עושה או שלא יחסר ולא יתיר. **עמוד ב** ומהמשך הכרייתא יש להביא ראיה, שכתוב שאוחז הבקר הראש אצבעותיו או בשיניו ומהלה בגדולו עד שמגיעה בין מרפקיו ומחזיק הקטורת לחפניו וצובר אותה כדי שהעשן יעלה לבא אצל אומרים שמפניו אותה כדי שהעשן ימהר לבא וזה עבודה קשה מעבודות קשות במקדש, א"כ רואים שחופן וחוזר וחופן.

אם שחט ומת, ר' חנינא ור' אמי סוברים שכהן אחר לא יביא את דמו של הראשון, ולר"ל ור' יצחק יביא את הדם של הראשון, ור' אמי הביא ראיה מפסח שכתוב בו שיכולים להמנות או למשוך ידיהם ממנו כל עוד לא נשחט, ואם נאמר שניתן לבא בדם של אחר א"כ נאמר שניתן להמנות עד שעת זריקה, ויש לדחות שכתוב בפסח מהיית משה שניתן להמנות רק בשעת חיותו של השה, ורב וטרא הביא ראיה ממה שכתוב שלא פורים פטר חמור בעגל בבית או בשחוטט או טריפה או כלאים וכו', אלא רק בשה, ולכאורה ניתן גם בשחוטט, ויש לדחות שלומדים פטר חמור מפסח בגזיזה שזה שה שח, ולא לומדים מפסח גם לענין זכר תם וכן שנה, שכתוב בפדיון תפדה תפדה לרבות, ואין לומר שנרבה גם עגל והיה שא"כ מה בא לומר שה.

דף נ' ו' יצחק נפתח הביא ראיה מברייתא שדורשת הפסוק והוציא את כל הפר שיוציא את כולו, וגם ביה"כ יש פסוק אחר שחטיה, את פר החטאת ואת שדיר החטאת, ורואים שפר נקרא גם אחר שחטיה, ורב פפא דוחה שבעור ופרש ודאי נקרא פר גם אחר שחטיה, ונתלקו רק בדם אם הוא נקרא פר, ורב אשר רצה להוכיח שדם נקרא פר שכתוב בפסוק בזאת יבא אהרן אל הקודש בפר בן בקר, ופשוט שלא מכניסו בקרניו, והחולקים יבארו את הפסוק שאהרן מוכשר לבא לקודש ע"י שיעשה פר בן בקר

לכאורה אם מת הכה"ג אחר שחטיה הפר זה יהיה חטאת שמתו בעליה ולחלל למיתה, אמר רבין רב אדא בשם רב עמרם, שחטאת ציבור אינה מתה, שר"מ אמר בכרייתא שפר יה"כ וחביתי כה"ג ופסח הם קרבן יחיד שדוחה שבת וטומאה, ומשמע שיש מי שסובר שזה קרבן ציבור, אך אם מדייקים כך א"כ נדייק גם בכרייתא שאמר ר' יעקב שפר העלם של ציבור ושעיר עכו"ם ותגינה שהם קרבן ציבור ואינם דוחים שבת וטומאה, וא"כ יש מי שאומר שהם קרבן יחיד, אלא יש לבאר שר"מ שמע שת"ק אמר שקרבן ציבור דוחה שבת וטומאה, וקרבן יחיד אינו דוחה, ואמר ר"מ שאינו כלל בכל קרבן יחיד, שהרי פר יה"כ וחביתי ופסח הם קרבן יחיד ודוחים טומאה ושבת, ואמר ר' יעקב שגם הכלל של קרבן ציבור אינו נכון כי פר העלם, ושעיר עכו"ם, ותגינה, הם קרבן ציבור, ואינם דוחים שבת וטומאה, אלא הכלל הוא שדבר זמנו קבוע דוחה שבת וטומאה ודבר שאין זמנו קבוע אינו דוחה שבת וטומאה אפילו בציבור.

אבי הגנה שכתוב בכרייתא שר' יהודה פר ושעיר של יה"כ שצברו והפריש אחריים תחתיהם, ימותו, ולר"א ברי"א שר' ירעו עד שישתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה שחטאת ציבור אינה מתה, ור' אמי יבאר שפר מדובר בפר העלם דבר, ומה שכתוב של יה"כ זה נאמר על השעיר, אך ישנה ברייתא אחרת שכתוב בה להדיא פר יה"כ ושעיר יה"כ שצברו והפריש אחריים תחת לר' יהודה כולם ימותו, ולר"א ור"י ירעו עד שישתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה שאין חטאת ציבור מתה, ויש לגרום שאת עטת השחטת מתה וקראו לזה חטאת השותפין שלא יביאו הכהנים פר בהוראה, **עמוד ב** לכאורה ניתן להביא ראיה שר"א אמר שיש להסתפק למי שסובר שפר יה"כ הוא קרבן יחיד אם עושה תמורה, ומשמע שיש מי שסובר שזה קרבן ציבור, אך אפשר לדייק שזה קרבן שותפין.

לכאורה יש לבאר בספק של ר"א אם הפר עושה תמורה אם הולכים אחר המקדש או אחר המתכפר, ור' יוחנן אומר שהולכים אחר מתכפר, והמקדש מוסיק חומש, ומי שתורם משלו על של חבירו טובת הנאה בתרומה היא של התורם, ויש לומר שהיה פשוט לר"א שהולכים אחר מתכפר והספק הוא האם כל הכהנים מתכפרים כפרה קבועה או רק מקופיא, ויש להביא ראיה מברייתא שיש חומרא בזבח מתמורה, שנוהג ביחיד כציבור

ואביי אמר שזה מחלוקת תנאים ומסתבר כמ"ד פנימה שהיא חוץ ממנו, שכתוב שמלמדים אותו שזיהוה ונתן יתחיל להצד ששמו יכוונה.

דף נג כתוב בפסוק ונתן את הקטורת לפני ה' שמתקן אותה בפנים ולא יתן בחוץ כמו שאומרים הצדוקים, שהם דרשו כי בענן אראה על הכפורת, שצריך להכנס עם ענן, אלא מתקנים בפנים, שהרי כתוב ונתן את הקטורת לפני ה', ומה שכתוב כי בענן מלמד שנתן בה מעלה עשן, וכתוב פסוק נוסף וכסה ענן הקטורת, ואם לא נתן בה מעלה עשן או שחסר אחת מסמניה חייב מיתה, ואין לשגור שחייב מטעם שזה נקרא ביאה בלי כלום, שהפסוק בא לומר שחייב מיתה אפילו כשענן לענין ביאה והוא מיד לענין הקטרה, ורב איש אומר שהפסוק מברך הכהנים ב' הקטרות אחת מלאה אחת חסרה, וא"כ אין כאן ביאה ריקנית אך יש כאן ביאה עם קטורת חסירה.

הפסוק וכסה לרב יוסף מלמד שלא רק שנתן שם עלה של מעלה עשן אלא גם עיקר של מעלה עשן, ואביי מוקשה שכתוב בברייתא שנתן בה עיקר מעלה עשן, והעשן תימר כמלמד על שמי קורה, ומשם יורד לכתלים עד שהתמלא הבית עשן כמו שכתוב והבית מלא עשן, ואביי אומר להפך שפסוק אומר שלא רק שמביא עיקר מעלה עשן אלא גם עלה מעלה עשן, שכתוב וכסה, ולרב ששת לומדים מזה שלא רק באהל מועד שבמדבר אלא גם בשילה ובבית עולמים, ולכאורה זה ניתן ללמוד מוכן יעשה לאהל מועד השוכן אתם, אלא לומדים מזה שלא רק ביה"כ אלא גם כל השנה, ולרב איש הפסוק הגנוף בא לומר שמועבב לרובא פסוק אחד מלמד עונש והשני אזהרה.

ר"א למד מהפסוק ולא ימות עונש, ומכי בענן אראה הוא לומד אזהרה, וב' הפסוקים לא נאמרו קודם מיתת בני אהרן, שהרי כתוב אחרי מות ושניהם לא דיברו אחר מיתתם שכתוב כי בענן, אלא שהאזהרה נאמרה קודם מיתתם, והעונש נאמר אחר מיתתם, ומבאר רבא שכתוב כי בענן אראה עשן דייקא לא נראה, ומה שנענשו בני אהרן זה כדברי ר"א שהורה הלכה בפני משה רבם, שהם למדו את הפסוק ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח שאף שיורדת האש מהשמים מצוה להביא משל הדיוט.

הכהן יוצא דרך כניסתו, ר' שמואל בר נחמני לומד את זה מהפסוק ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון ירושלים, ולכאורה גבעון רחוקה מירושלים, אלא שמקישים את היציאה מגבעון לירושלים לביאה מירושלים לגבעון, שכשבה לגבעון פניו היו כלפי הבמה, וכך כשיוצא מגבעון פניו כלפי במה, וכן בעברת הטהרה בלויים ברוכנס וישראל במעמדם כשהלכו לא הפנו פניהם, אלא צדדו פניהם, וכן כשתלמיד נפרד מרבו לא יחזיר פניו, אלא יצדד אליו פניו, וכן כשי' יוחנן היה קם ללכת ר"א ישב במקומו עד שהתכסה ממנו ר' יוחנן, וכשהלך ר"א הלך האחריו עד שהתכסה ממנו ר' יוחנן, וכשרבא נפרד מרב יוסף הלך האחריו עד שהזכיר גליו, והתלככה האסקופה בבית רב יוסף **עמוד ב** וכשנאמר לרב יוסף מה שקרא אמר יהי רצון שירום ראשך על כל הכרך.

ר' אלכסנדר אמר בשם ריב"ל שאחר התפילה יש לפסוע ג' פסיעות לאחוריו ואח"כ יתן שלום, ואמר ר' מרדכי שאחר שפסע ג' פסיעות צריך להשאר שם כתלמיד שניפרד מרבו והלך לאחוריו שאם חזר מיד נראה ככלב ששב על קיאו, וכן כתוב בברייתא שיש לפסוע ג' פסיעות ואם לא עשה כן, ראי היה שלא יתפלל, ואמר ר' שמעיה שיתן שלום לימניו ואח"כ לשמאלו וכתוב מימינו אשדת לנו, וכן כתוב יפול מצדך ר' ורובה מימין ורבא ראה שאביי אחר התפילה נותן שלום לימניו קודם, אמר לו שמה שמקדימים לימין אין כוונה לימין האדם אלא לשמאלו שהוא ימין השכינה, רב חייא בר רב הונא אמר שאם שובי ורבא פסעו את הג' פסיעות בכריעה אחת,

רב אמר שמתפלת הכהן"א היא יחי' מלפני ה' אולפני ה' ובלפני ה' תהיה הזו גשומה ושחונה ואמנם חום אינו מעלה, אלא הכוונה שאם השנה תהיה שחונה תהיה גשומה, ובשם רב יהודה אמרו שסיים שלא יסור שלטון מבית יהודה, ועם ישראל לא יצטרכו להתפרנס זה מזה, ולא תכנס תפילת ערובי דרכים, כמו שר' חנינא בן דוסא כשהלך בדרך ויורד גשם אמר כל העולם בנחת וחנינא בצער ופסק הגשם, וכשהגיע לביתו אמר כל העולם בצער ותנינא בנחת ובא הגשם, ואמר רב יוסף מה הועילה תפלתו של כהנ"א מול ר' חנינא בן דוסא.

היה כהנ"א שהאריך בתפילתו ורצו הכהנים להכנס לראות בשלומו וכשנכנסו התחיל לצאת אמרו לו מדוע הארכת בתפילה אמר להם שקשה לכם שהתפללתי על ביהמ"ק שלא יחרב, אמרו לו ששכ"ז לא יתרגל לעשות כך ששנינו שלא האריך בתפלתו שלא להבעית את ישראל.

משנה אחר שניטל הארון היתה אבן מימות נביאים הראשונים שנקראה אבן השתייה, והיתה גבוהה מהארץ ג' אצבעות ונתן עליה את הקטורת, ונטל את הדם מהמזבח ונכנס בפנים ועמד והזה אחת למעלה וז' למטה, ולא התכוון להזות למעלה או למטה אלא כמצלף, ומנה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע, אח"כ יצא והניח הבזך על כן הזהב והביאו לו את השעיר ושחטו וקבל את דמו במזרק, ונכנס והזה ממנו אחת למעלה וז' למטה, ומנה כמו בדם הפר, ואח"כ יצא והניחו על כן הזהב השני שהיכל, ולר' יהודה היה כן אחד, ונטל את דם הפר והניח בו את דם השעיר והזה ממנו על הפרוכת כנגד הארון מבחוץ אחת למעלה וז' למטה, ומנה כמו השעיר בפנים, ונטל את דם הפר והניח את דם השעיר ונתן ממנו על הפרוכת מבחוץ כנגד הארון א' למעלה וז' למטה ומנה כמו בדם הפר, ואח"כ עירה את דם הפר לדם השעיר ונתן את הכלי המלא בריק.

גורא כתוב במשנה גיטל ולא כתוב נגנו, כדעת ר"א שהארון גלה לבלב שכתוב ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר וביארו בבלה עם כלי חמדת בית ה' וזה הארון, ורשב"י למד את זה מהפסוק וייתור דבר אמר ה' וזה נאמר על עשרת הדברות שבארון, לר' יהודה בן לקיש הארון נגנו במקומו שכתוב ויראו ראשי הברדים מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה והיה שם עד היום הזה, אך עולא סובר שמתיא בן חוש שאל את רשב"י שר"א למד מב' מקומות שהארון גלה לבלב שכתוב ויבארו עם כלי חמדת בית ה' עוד פסוק ויצא מב' ציון כל הדרה

דף נד והיינו מה שנגנוו בחדרי חדרים, ורשב"י אמר שהוא סבור שהארון נגנו במקומו שכתוב ויראו ראשי הברדים והיה שם עד היום הזה, ורבה אומר שעד היום הזה אינו לעולם, כמו שכתוב ואת היבוסים יושב ירושלים לא הורישו בני בנימין, וישב היבוסים עם בני בנימין עד היום הזה, והם ודאי גלו כמו שאמר ר' יהודה שהיה נ"ב שנה שלא עבר איש בארץ יהודה, שכתוב על ההרים אש בכי ונהי ועל גאות מדבר קינה כי גיטו מבלי איש עובר לא שמעו קול מקנה מעוף השמים ועד בהמה נדרו הלכו, ובהמה גיטו נ"ב, ור' יוסי אמר שהתקיים ז' שנים גפירת ומלח בירדן ויחנן למד את זה מהגזירה שהו בריית בריית שכתוב והגביר בריית לרבים שבעו אחד, ובפסוק של גפירת ומלח כתוב על אשר עזבו את בריית ה', ועולא אמר שביבוסים לא כתוב והיה שם ואילו בארון כתוב והיה שם, וזה לעולם, אך ישנו פסוק מהם מבני שמעון הלכו להר שעייר אנשים חמש מאות ופלטיה ועזריה ורפיה ועזריאל בני ישעי בראשם ויכו את שארית הפליטה לעמלק וישבו

שם עד היום הזה וסנחריב עלה אח"כ ובלבל את כל הארצות שכתוב ואסיר גבולות עמים ועתודותיהם שושתי, וא"כ שם אינו לעולם.

לחכמים הארון נגנו בלשכת דיר העצים וכן מוכח במשנה שמביאה מעשה שהיה כהן שהתעסק וראה רצפה משונה מחברותיה ולא הספיק לגמור דיבורו עד שיצאה נשמתו וידעו בכיור ששם נגנו הארון, ר' חלבו אמר שהכהן הזה התעסק עם קדרומו, ותנא דבי ר' ישמעאל למד ששני כהנים התעסקו להתליע עצים עם קדרומו ונפל קדרומו אחד שם ויצאה אש ואכלה אותו.

רב יהודה ושאל שכתוב בפסוק אחד ויראו ראשי הברדים, ובפסוק אחר כתוב ולא יראו החוצה, וצריך לומר שהיו נראים ולא נראים, וכן אומרת הברייתא שכתוב ויראו הברדים יכול שלא יצאו ממקומם, אך כתוב ויראו הברדים, ואינם מחזירים את הפרוכת שכתוב ולא יראו, אלא שדחקו ובלטו בפרוכת כדרי אשה, ועל זה נאמר צרו המור דודי לי בין שדי ילין, ואמר רב קטינא שכשעלו ישראל לרגל הגביהו את הפרוכת שיוראו את הכרוכים מעוררים זה בזה, ואמרו ראו חבתכם לפני המקום כחבת זכר ונקיבה, ורב חסדא שאל שכתוב בפסוק ולא יבואו לראות כבלע את הקדש, וצריך לומר כדברי רב שאסור רק בשעת הכנסת הכלים לנרותיקם, ורב נחמן אמר שזה משל לכלה שכשהיא עדיין בבית אביה היא צנועה מבעלה אך כשנישאה והיא בבית חמיה אינה צנועה מבעלה, ורב חנן בר רב קטינא שאל שא"כ מדוע מת אותו כהן, אמר רב קטינא שאחר הגלות שזה כגירושין חזרו לחיבה הראשונה, אך לכאורה קשה מה שרב קטינא אמר שהגביהו הפרוכת לראות הארון הרי בבית ראשון לא היה פרוכת, ובבית שני היתה פרוכת אך לא היו כרוכים, ויש לומר שהוא דיבר על בית ראשון אך היתה פרוכת בפתחים של ההיכל, כמו שאמר רב שהיו י"ג פרוכים במקדש, ז' כנגד ז' שעים, ואחת בפתח החיצון ואחת בפתח האולם שתיים בדברי ושתיים כנגדם בעליה, ורב אחא בר יעקב אמר שרב קטינא דיבר על מקדש שני והיו כרוכים רק של צורה כמו שכתוב ואת כל קירות הבית מסב קלע כרוכים ותמרות ופטוריי ציצים וצפה זהב משר על המזוקה, וכתוב כמעט איש ולויות **עמוד ב** ומבאר רבה בר רב שילא כאיש החבוך באשתו,

ר"ל אמר שכשהגיעו נכרים להיכל ראו את הכרוכים שמעוררים זה בזה והוציאום כך לשוק ואמרו, ישראל הללו וברכתם ברכה וקללתם קללה יעסקו בדברים הללו וחזלו בהם ולכן נאמר כל מכבדיה הזלויה כי ראו ערוותה.

אבן השתייה נקראת כך שממנה הושחת העולם, וזה כמו הדיעה שהעולם נברא מציון שר"א סובר שהעולם נברא מהאמצע שלו כמו שכתוב בצקת עפר למוצק ורגבים ידובקו, ור' יהושע סובר שהעולם נברא מהצדדים שכתוב כי שלג יאמר הוי ארץ וגשם מטר וגשם מטרות עורו, ר' יצחק אומר שהקב"ה ירה אבן ביים והושחת ממנה העולם, שכתוב על מה אבניה הוטבעו או מי ירה אבן פנתה, ולחכמים, העולם נברא מציון שכתוב מזמור לאסף קל אלוקים מציון מכלל יופי אלוקים הופיע שמציון הכולל יופיו של העולם, ור"א הגדול דרש הפסוק, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלוקים ארץ ושמים ושטרות השמים נבראו מהשמים ושל הארץ נברא מהארץ ולחכמים הלכו נברא מציון שכתוב קל אלוקים ה' דיבר ויקרא ארץ ממזרח משמ עד מבואו מציון מכלל יופי אלוקים הופיע.

דף נה רב יהודה מבאר כמצלף, כמו שמכים במקום אחד ויורדים למטה, הכהן אינו מזה על הכפורת אלא כנגד עביה של הכפורת וכשמה למעלה, מצדד ידו למטה וכשמה למטה מצדד ידו למטה, ורב זירא אומר שלומדים את זה מהפסוק והזה אותה על הכפורת ולפני הכפורת ולמשיכי לא צריך לכתוב למטה, כי אפשר ללמוד מפר, וכתוב את זה להקיש על ללפני שכמו שלפני אינו על, כך על אינו על ממש, ואין לומר שנקיש להפך, שכמו שעל הוא ממש, גם לפני יהיה על ממש, ויש לומר שמסתבר שלמטה של שעיר הוא להקיש, ולמעלה של פר דורשים ממנו כדברי ר"א כי יעקב שכל מקום שכתוב פני הוא צד מזרח אך אם נאמר שלמעלה של פר הוא להקיש, אין מה ללמוד מלמטה של שעיר.

מהפסוק והזה אותה על הכפורת ולפני הכפורת יזה שבע פעמים, ולומדים כמה למעלה בשעיר, ולמטה בשעיר לכאורה ניתן ללמוד מלמטה של פר, שפר שווה לשעיר באחת למעלה ולמטה שבע א"כ גם בשעיר שבע למטה, אך ניתן ללמוד שעיר משעיר שכמו שעשעיר למעלה אחת כך למטה אחת, ולכאורה יש עדיפות ללמוד למטה מלמטה, אך מצד שני עדיף ללמוד גוף הפר משעיר מגוף השעיר, לכן כתוב בפסוק ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר וכאשר עשה מלמד שעשיותיו יהיו שוות וכמו ששפר ז' למטה כך בשעיר, ולמעלה בפר לכאורה ניתן ללמוד מלמעלה של שעיר שהוא אחת או שנלמד מפר עצמו שלמטה מזים ז' א"כ גם למעלה ז', ולכאורה עדיף ללמוד למעלה מלמעלה משעיר, ומצד שני עדיף ללמוד גוף הפר מגוף הפר, ולא משעיר, ויש לומר שכתוב ועשה את דמו כאשר עשה לשעיר כל עשיותיו שוות שכמו שלמטה בפר ז' כך בשעיר וכמו שבשעיר למעלה אחת, כך בפר.

לר"מ מנין ההזאות הוא : אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים אחת ושלוש, אחת וארבע, ולר' יהודה אחת אחת ואחת שתיים ואחת שלוש ואחת ארבע, ולא נחלקו אלא כל אחד כפי מקומו שבמקומו של ר"מ היו מותנים קודם הכלל, ולר' יהודה מותני הפרט תחילה, ולכ"ע הוצא ראשונה גם צריכה מנין עם כל אחת, ור"א מסביר שטושים כך כדי שלא יטעו בהזאות, ור' יוחנן לומד את זה מפסוק ולפני הכפורת יזה שהזאה ראשונה צריכה מנין עם כל אחת, והנימ אם לא מנה אחת עם כל אחת ולא טעה אם יזה שוב שלר' יוחנן יזה, ולר"א יזה.

כתוב שקלים שלר' יהודה לא היו שופרות לקיניי חובה מפני התערובות, ורב יוסף מבאר שלא יהיה תערובת חובה בנדרה, ואביי מוקשה שנעשה שתיים וכתוב עליהם מה חובה ומה נדרה, **עמוד ב** ואמר רב יוסף שלר' יהודה לא כותבים, כמו שרואים במשנתנו שלר' יהודה היה רק כן אחד ולא היה שתיים שמא יחליף את הדם' ולכאורה נעשה שתיים ונכתוב מה היה של פר ומה של שעיר אלא שלר' יהודה לא כותבים, ואמנם ב"ג שופרות היה כתוב מה היה של שקלים חדרשים, ומה של שקלים ישנים, ומה של קינים, ושל גזולי עולה, ושל עצים, ולבונה, וזהב לכפורת, ר' של נדרה, השקלים החדשים היו של כל שנה והישנים של מי שלא שקל שנה שעברה ושוקל שנה אח"כ, קינים הם תורים, גזולי עולה הם בני יונה, וזה לדברי ר' יהודה, ורב דימי בא מא"י ואמר שהגזירה משום תערובות הוא משום חטאת שמתו בעליה, אך יש משנה שלא חששו לכך שמי ששלח חטאתו מחו"ל מקריבים אותה בחזקת בעליה, איש חששו בשופרות שיש אנשים שמתו יש להם חטאת, ואין לומר שיבררו ד' וזו ויורקו כנגד אותה חטאת והשאר יהיו מתורים, כי ר' יהודה סובר שאין ברירה, ואין לומר שהמקור לכך שר' יהודה סובר שאין ברירה הוא מהמשנה של הלוקח יין מבין הכותים בער"ש שאומר ב' לוגים שאני עתיד להפריש הן תרומה.